

नामांक				Roll No.		

No. of Questions — 24

No. of Printed Pages — 3

VU—29—1—Nim. Dar. I

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2010

निम्बार्क दर्शन

प्रथम पत्रम्

समय : 3 $\frac{1}{4}$ घण्टे

पूर्णांक : 60

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्कः अनिवार्यतः लेख्यः ।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
- (3) प्रत्येक प्रश्नस्योत्तरमुत्तरपुस्तिकायामेव देयम् ।
- (4) प्रत्येक प्रश्नभागस्योत्तरं क्रमानुसारमेकत्रैव लेखितव्यम् ।
- (5) प्रथम प्रश्नस्य चत्वारः (i, ii, iii एवं iv) भागाः सन्ति । प्रत्येक भागस्य उत्तरस्य चत्वारः (अ, ब, स एवं द) विकल्पाः सन्ति । समुचित विकल्पस्य उत्तराक्षरं उत्तर-पुस्तिकायां निम्नलिखित तालिकां निर्माय एकस्मिन् स्थाने एव लेखनीयानि ।

प्रश्न क्रमाङ्कः	समुचित उत्तराक्षरम्
1. (i)	
1. (ii)	
1. (iii)	
1. (iv)	

बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः

1. (i) “क्ली” कृष्णाय, इति मन्त्रः —
 (अ) करौ पातु (ब) स्तनौ पातु
 (स) नेत्र युग्मं पातु (द) पादौ पातु । 1/2
- (ii) गोपाल पटले वर्तते
 (अ) पूजाक्रमः (ब) मन्त्रोद्धारक्रमः
 (स) पाठक्रमः (द) स्तुतिक्रमः । 1/2
- (iii) गोपाल स्तवराजे छन्दोऽस्ति —
 (अ) आर्या (ब) उपजातिः
 (स) अनुष्टुप् (द) मालिनी । 1/2
- (iv) गोपाल स्तवराज उद्धृतोऽस्ति —
 (अ) नारदपञ्चरात्रात् (ब) सम्मोहन तन्त्रात्
 (स) गौतमीयतन्त्रात् (द) सनत्कुमार संहितायाः । 1/2

अतिलघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः

2. गोपालपटलोक्तः षोडशाक्षरो गोपालमन्त्र उद्धरणीयः । 1/2
3. गोपालकवचं पुरा कः कस्मै उपदिष्टवान् ? 1/2
4. परशुरामदेवाचार्यमधिकृत्य शोधग्रन्थः केन विदुषा लिखितः ? 1/2
5. परशुरामदेवाचार्येण स्वप्रभावाद् कः वशीकृतः ? इति नाम लिखत । 1/2

लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः

6. “सङ्गत कीजै साधु की मन दे प्रीति लगाय,” अस्य वाक्यस्य संस्कृतेऽनुवादः कार्यः । 1
7. निम्बार्कतीर्थस्य “सलेमावादः” इतिनाम कथं प्रसिद्धम् ? 1
8. कस्यस्तोत्रस्य पाठाञ्जनः “अचलां श्रियमाप्नोति” ? इति लिखत । 1
9. श्रीकृष्णस्य “गजोद्दारी” इति नाम कथं विख्यातम् ? 1
10. पूजाविधौ भगवते वस्त्रसमर्पणमन्त्रं लिखत । 1
11. कैर्द्रव्यैर्मिलित्वा पञ्चामृतं भवति ? 1
12. सम्मिलित पञ्चामृतेन स्नानविधायकं मन्त्रं लिखत । 1
13. धर्मरह्यौ तो सबरह्यो धर्म गया सब जाय ।
 धर्महीन नर परशुरौ अन्त मरे पछताय ॥
 अस्य पद्यस्य भावार्थं वर्णयत । 1/2
14. ज्ञानी तत्त्ववेत्ताचार्यः वैष्णवतां कथं गृहीतवान् ? 1/2
15. गोपाल कवचस्य धारणविधिं लिखत । 1/2
16. नियमानन्दस्य “निम्बार्कः” इति नाम कथं प्रसिद्धम् ? 1/2
17. शंखपूजन विधिं लिखत । 1/2
18. गोपालस्तवराजस्य ध्यानपद्यं लिखत । 1/2

निबन्धात्मकाः व्याख्यात्मकाश्च प्रश्नाः

19. निम्नलिखितेषु दोहापद्येषु ससन्दर्भं चतुर्णां व्याख्या क्रियताम् — 16
- (क) गुरुद्रोही जो आतमा सो मम द्रोही जान ।
परसा जो गुरुभक्त है सो मम भक्त पिछान ॥
- (ख) गर्भवास में जतन से जिन राख्यो दसमास ।
सो हरि भजिए परशुराँ परि हरि दूजो आस ॥
- (ग) ज्यों वरिखा विन परशुराँ ऋतुनिर्फल फल नाहिं ।
जनम अफल हरि भगति विन मानव रूप लजाहिं ॥
- (घ) हरि विश्वास न हरि कथा जहां बसे अहंकार ।
ज्ञान प्रकाश न परशुराँ तहं निशि घोर अंधियार ॥
- (ङ) सतयुग में तप आचरण त्रेता जगि उपचार ।
द्वार पूजा परशुराँ कलि कीर्तन में सार ॥
- (च) बात उजागर परशुराँ जाणै सब संसार ।
श्रीगुरु काढे काल तै उतरि गये भवपार ॥
- (छ) जग निर्फल परशुराम हरषि न कीजै हेति ।
हरि हरि कहै न कहन दे ऐसो जगत अचेति ॥
- (ज) परसा चन्दन गरलकौं ज्यो कपूर करि देय ।
कटुक वचन सुनि साधुकै बुधि विमल करि देय ॥
20. परशुराम सागरमनुसृत्य सत्संगमहत्वं प्रतिपादयत । 4
21. नवीन नीरदश्यामं नीलेन्दीवरलोचनम् ।
वल्लवीनन्दनं वन्दे कृष्णं गोपाल रूपिणम् ॥
सन्दर्भसहितं पद्यमिदं व्याख्यायताम् । 6
- अथवा**
- संसारसारसर्वस्वं श्यामलं महदुज्ज्वलम् ।
एतज्ज्योति रहं वन्द्यं चिन्तयामि सनातनम् ॥
- वक्तृबोद्धव्य निर्देशपूर्वकं पद्यमिदं व्याख्यायताम् ।
22. कामं मायां च लक्ष्मीं च दशार्णं च ततः परम् ।
त्रयोदशार्णो मन्त्रो वै प्रोक्तः सर्वसमृद्धिदः ॥
पद्यमिदं व्याख्यायत्रयोदशाक्षरमन्त्रस्य स्वरूपं लिखत । 4
23. षोडशोपचारपूजाविधौ मधुपर्कसमर्पणमन्त्रान् विलिख्य शंखोदकस्नानमन्त्रं लिखत । 4
- अथवा**
- आवरणपूजायां चतुर्थावरणे पूज्यान् पार्षदान् लिखत ।
24. अधोलिखितेषु गोपालनामसु चतुर्णां टिप्पणिर्विधीयताम् — 6
- (क) वेदवेदाङ्गपारगः (ख) पूतनामोक्षदायकः
(ग) वनमालाविभूषणः (घ) प्रतिज्ञापरिपालकः
(ङ) अर्जुन वल्लभः (च) बर्हिबर्हावतंसकः
(छ) दामोदरः (ज) कन्दर्पजनकः ।